

ČSR v 30. letech

- 1932 propuká v ČSR hospodářská krize
- Pokles výroby, ochromení zahraničního obchodu, podniky krachují, nezaměstnanost...
- Stát se snaží podnikům pomáhat, zadával zakázky (→ snížení nezaměstnanosti).
- Od poloviny 30. let - zlepšení; nejvíc zasaženo pohraničí - byli tam Němci, kteří se obávali, že nebudou podporováni jako Češi (popř. Slováci)
  - v pohraničí nárůst obliby nacionalistických stran
    - 1935 – vzniká Sudetoněmecká strana **SdP**, v čele: K. Henlein, K. H. Frank
    - chtěli autonomii v rámci ČSR
    - úspěch ve volbách (1935)

Slovensko:

- málo rozvinutý průmysl
- pokles cen, ochranná opatření vyspělých států → výrobky nebylo kam vyvážet
- průběh krize a dopady těžší než v Čechách
- **Slovenská ľudová strana** (v čele Hlinka) - chtěla získat pro Slovensko autonomii, nechťeli jednotné ČSR
- kvůli krizi stoupá obliba extrémistických (nacionalistických) stran v pravici i levici

Krajní pravicí představovali čeští fašisté (např. legionářský generál Radola Gajda

- tvořili jen nepočetnou okrajovou skupinu
- vyznávali protiněmecký nacionalismus
- požadovali vládu pevné ruky

Větší ohlas měli fašisté na Slovensku → inspirace od Německa (Hitler).

- V ČSR působí i komunisté → stali se silnou parlamentní stranou
- 1935 odchod T. G. Masaryka, prezidentem se stává E. Beneš, SdP vítězí ve volbách
- Polovina 30. let: zvýšení nebezpečí od Hitlera → plán Hitlera na útok: "**Fall Grün**"

1938: SdP se sjíždí na sněmu v Karlových Varech, vzniká karlovarský program: SdP požaduje autonomii českého pohraničí v rámci ČSR

srpen 1938: lord Runciman

→ přijel, aby posoudil situaci Německé menšiny -> vyvíjí nátlak na československou vládu, aby přijala požadavky Němců (a aby tak Hitler nevyvolal 2. svět. válku)

září 1938: A. Hitler + Chamberlain (VB) se schází v Berchtesgaden-řešili situaci v pohraničí – Hitler: K Německu bude připojeno pohraničí a bude mír.

- ČSR vláda tyto požadavky Němců přijala a podala demisi (=odstoupila)
- Požadavky mají i Maďaři - chtějí území na jihu Slovenska a Poláci sever Slovenska
- v čele nové vlády: Syrový

29. - 30.9.1938 - Mnichovská konference

- Hitler (za Německo), Mussolini (Itálie), Daladier (Francie), Chamberlain (Velká Británie); ale bez Československa → "o nás bez nás"
- Dohodnuto, že ČSR musí vyhovět A. Hitlerovi (získá autonomii) za cenu míru a aby ČSR nebylo viníkem 2. sv – tzv. "Mnichovský diktát"

1.10.1938 - obsazeno pohraničí, připojeno k říši; Maďaři i Poláci získali žádaná území

5.10.1938 - abdikace Beneše, emigroval do Londýna

Druhá republika: období od Mnichovské konference až do protektorátu

→ ztráta 1/3 území, hospodářské ztráty, zánik 1. republiky

7.10.1938 - Slováci vytvořili vlastní vládu v čele J. Tiso; Podkarpatská Rus - také nová vláda

listopad 1938: přejmenováno na: **Česko-Slovenská republika** (dále Č-S)

- nový prezident E. Hácha, předseda vlády: R. Beran
- konec demokracie, fašizace státu
- podřízení vůli Německa, pronásledování odpůrců, ve společnosti zklamání, zákaz komunistických stran
- Č-S vláda neprovokovala Hitlera

- cílem Hitlera bylo získání celého Česko-Slov.

14.3.1939 - A. Hitler donutil sloven. předsedu vlády, aby se Slovensko odtrhlo od Č-S

- Slovensko: fašistické, slovenská politika byla protičeská, platí zde Norimberské zákony
- Hácha odjíždí do Berlína, Hitler ho donutil podepsat smlouvu, aby zbytek Č-S připadl Hitlerovi

15.3.1939 - Německá vojska vstoupila na území Česka

16.3.1939 - vznikl **protektorát Čechy a Morava** - součást Německé říše

- prezident Hácha - pouze formální, z Německa dosazen protektor K. von Neurath, jeho tajemník: K.H.Frank

- zvýšení zbrojní výroby, příprava na válku, pronásledování židů

- Duben 1939: předseda vlády A. Eliáš, objevují se základy protifašistického odboje